

Olšanský zpravodaj

IX. ročník

ŘÍJEN 2010

č. 4

Ohlédnutí za volebním obdobím 2007 - 2010

Ve dnech 15. a 16. října se uskutečnila komunální volba. Jsou to již šesté volby do zastupitelstva obce po listopadu 1989. V letošním roce se budou o Vaši přízeň ucházet celkem čtyři sdružení kandidátů.

V tomto článku chci stručně zrekapitulovat co se nám podařilo (případně nepodařilo) v uplynulém volebním období realizovat.

Za uplynulé čtyři roky se podstatně rozšířila zastavěná plocha obce a vytvořily se tak podmínky pro další rozvoj obce. Přispěla k tomu výstavba ZTV (základní technické vybavení) v lokalitách Trávníky a Za farou pro 42 resp. 36 RD. Ta patřila k finančně i časově nejnáročnějším investičním akcím za uplynulé čtyři roky. Nejednalo se pouze o samotnou výstavbu inženýrských sítí, ale veškerou administrativu týkající se prodeje stavebních pozemků a následně i vyjadřování ke stavbám RD. V důsledku hospodářské krize a vyšší prodejní ceny se pozemky Za farou prodávají pomaleji, než tomu bylo v případě Trávníků. Jelikož uvedená lokalita je stavebně na dnešní poměry slušně navržena, není třeba se však obávat, že bychom pozemky neprodali. K dnešnímu dni je již schváleno k prodeji 12 st. pozemků a zamluveno 6. Celkové náklady na výstavbu ZTV Za farou dosáhly výše 15 mil. Kč. V tom jsou zahrnuty i náklady, které hradil vlastník soukromého pozemku. Výstavba ZTV Trávníky v roce 2007 dosáhla výše 12 mil. Kč. V obou případech jsme obdrželi příspěvek z Ministerstva pro místní rozvoj v celkové výši 2.370,-tis.Kč. Finanční situaci v roce 2007 (Trávníky) byla obec nucena řešit překlenovacím úvěrem 15 mil.Kč od České spoři-

Odstranění stávající komunikace u Kopeckého

Pokládka asfaltového koberce Za farou

telny. Na výstavbu ZTV Za farou obec překlenovací úvěr zatím nečerpala a stačí průběžně vystavované faktury splácet.

Další významnou položkou v oblasti infrastruktury byla výstavba chodníků a komunikací. V souvislosti s výstavbou 12 bytových

jednotek byly v roce 2007 vybudovány chodníky u staré školy a ke hřbitovu. Poté následovala v roce 2008 výstavba chodníků od bývalé mlékárny až po základní školu a od nákupního střediska až do Hliničku a směrem na Studenec. V roce 2009 se pokračovalo chodníky na Karlově a

před sokolovnou. Po rekonstruované kanalizaci v ulici K pile jsme zde v roce 2007 vybudovali novou silnici až k RD Šindlerových. Rekonstruovaná byla rovněž přístupová komunikace k obecním bytům na č.p. 65 (u kostela). Na tuto dopravní infrastrukturu obec vynaložila asi 6,5 mil. Kč.

V tomto roce byl stavebně zahájen „Doprůzkum znečištění spodních vod a ověření vhodných sanačních technologií“, který navazuje na přerušenu sanaci z let 2004 až 2006. Tento projekt bude ukončen v roce 2012 s celkovými náklady 21 mil. Kč, z toho letos předpokládáme čerpání ve výši asi 10 mil. Kč. Ostatní podrobnosti projektu jsou v článku V. Musila. Na webových stránkách obce jsou uvedeny hodnoty znečištění a mapa znečištění chlorovanými uhlovodíky. Jelikož jsou oba dokumenty rozsáhlejší, pro ty, kteří nemají připojení k internetu, je možné do nich nahlédnout na obecním úřadě.

Během uplynulého volebního období obec samozřejmě investovala do obnovy kulturního dědictví. Po několika neúspěšných pokusech se v roce 2009 podařilo z programu Leader Regionu Haná kompletně rekonstruovat kapličku na Hablově. Náklady činily 400 tis., z toho 75% bylo hrazeno z evropských fondů. S 90% dotací se jsme opravili kříž na Hablově, z vlastních zdrojů pak kříž u firmy Mürdter-Dvořák. V obci tak již zbývají pouze dvě památky drobné architektury, které čekají na restaurování – socha sv. Anny Zahumny a kříž na Stejskalce. Obec rovněž poskytla příspěvek 150 tis. Kč na opravu střechy hospodářské budovy v areálu fary.

V tomto roce se obci podařilo získat z Operačního programu životního prostředí (OPŽP) finanční podporu na zateplení objektu obecního úřadu a základní školy. Celková dotace činila 90% uznatelných nákladů. V obou případech před podáním žádosti bylo třeba zpracovat energetický audit, který navrhl opatření pro snížení energetické náročnosti objektu. Ne vždy byla veškerá opatření uznatelnými náklady. Např. v objektu školy mezi uznatelné náklady nepatřila výměna oken v tělocvičně nebo v kotelně. Záleží pak na tom, co vše projekt obsahuje a

jaká je výsledná předpokládaná cena. Pokud je příliš vysoká, projekt většinou neuspěje. Proto v obou případech celkové stavební náklady obsahovaly vícepráce, které původní projekty neřešily. V případě obecního úřadu to byly omítky štítového zdiva, komínů, soklu z dvorní části sociálního zařízení, nové okapy a dešťové svody. Kompletně byla také vyměněna veškerá topná tělesa, která jsou ještě původní z konce sedmdesátých let. V případě objektu základní školy to byly opravy štítů tělocvičny, vnější úpravy kotelny, veškeré okapy a svody včetně klempířských prací na atice nad hlavním vchodem. Byla

vyměněna topná tělesa v tělocvičně a kvůli bezpečnosti byla i s rozvody zapuštěna do obvodového zdiva. Při pokládání plynovodní přípojky byla současně položena i nová kanalizační přípojka a zrušen velký septik před tělocvičnou, který fungoval spíše jako trativod a způsoboval vlhnutí obvodového zdiva. Po rekonstrukci kotelna obsahuje kondenzační kotle o celkovém výkonu 2 x 60kW místo původních 2 x 250 kW. Celkové náklady plynofikace kotelny a zateplení objektu školy dosáhly částky 5,2 mil. Kč. Výdaje na zateplení obecního úřadu včetně víceprací dosáhly částky 1,8 mil. Kč. Po zateplení budovy OÚ byly

Zapuštění topných těles v tělocvičně

Plynová kotelna ZŠ

vyměněny dešťové okapy a svody a nahrazena veškeré topná tělesa (ještě původní z konce 70. let). Pracovníky obce byla rekonstruována úklidová místnost a sprcha. Celkové dotace na zateplení obou objektů nejsou zatím přesně vyčíslené, lze však předpokládat, že dosáhnou asi 4 mil. Kč.

Určitou změnu doznala také budova nákupního střediska. Byla vyměněna veškerá okna a topná tělesa (opět původní ze 70. let) v prodejních prostorách a na schodišti. Zpřístupněn zabudovanou brankou byl venkovní prostor v přízemí. To z toho důvodu, aby bylo vůbec možné opravit zídku se sousedním domem a provést terénní úpravy,

aby se vlhkost nedostávala do obvodového zdiva schodiště.

Rozšířilo se také technické zázemí pro pracovníky údržby obce. Byla pořízena traktorová sekačka, nový traktor s kabinou, vlečka, zametací kartáč a tři křovinořezy. Za nákup této techniky obec utratila něco přes 1 mil. Kč.

Nemalá část rozpočtu během celého volebního období byla uvolněna na mzdové náklady pedagogických pracovníků školy a částečně také na uklízečku. Obec měla velký zájem udržet maximální počet dětí ve škole. Aby nedocházelo ke slučování tříd na výuky hlavních předmětů - jazyky, matematika,

vlastivěda, bylo třeba hradit mzdy kantorům zajišťujícím tuto výuku. Objem mzdových prostředků je totiž závislý na počtu dětí a těch je stále nedostatek. I to je jeden z důvodů, proč se obec snaží zajistit zvýšení kapacity mateřské školy. Počet obyvatel obce se neustále zvyšuje a několik let se zvyšovat jistě bude. Nyní v obci žije 1610 obyvatel a pokud do 5 až 10 let budou zastaveny celé Trávníky, Kačenky a lokalita Za farou, lze předpokládat, že v obci bude žít kolem 1.900 obyvatel. Už dnes je kapacita (v současnosti 50 dětí) nedostatečná a je třeba ji navýšit. Proto obec požádala o dotaci z regionálního operačního programu (ROP) na přístavbu (nástavbu nad školní kuchyní) jedné třídy o kapacitě 30 dětí. S žádostí jsme bohužel neuspěli a je to úkol příštího zastupitelstva, jak se k této problematice postaví. Současně předpokládáme, že na přechodnou dobu zajistíme pro 16 dětí provoz školky v budově staré školy místo školní družiny. Ta bude přemístěna prozatím do budovy školy. Po rekonstrukci kotelný se nabízí využití prostor uhelný právě ke zřízení školní družiny. Navíc rada obce navrhla odkoupit objekt č.p. 21 (vedle školy), který by po nutných opravách a úpravách sloužil především pro potřeby školy.

V oblasti sportu obec každoročně přispívá TJ Sokol na činnost (celkem za období 850 tis. Kč) a na investice 960 tis. Kč in - lineovou dráhu, antukové kurty a asfaltovou plochu a bezúročnou půjčkou ve výši 4,5 mil Kč. Není to tak málo, i když někteří představitelé TJ Sokol se mnou nesusouhlasí a domnívají se, že podpora by mohla být podstatně vyšší. Poskytnutí dotace 960 tis. bylo podmíněno spoluvlastnictvím obce na vybudovaných stavbách (po pěti letech) v poměru k celkovým nákladům na tuto investici (asi 6,5 mil. Kč), i když TJ Sokol se takovému řešení brání.

V letošním roce byl realizován projekt „Zelený ráj Trávníky“. Nejedná se přímo o dětské hřiště, ale je to kombinace výsadby zeleně, dětského hřiště a oddechové zóny pro dospělé. Do této akce se zapojili občané Trávníků a velký kus práce odvedli hlavně zaměstnanci obecního úřadu. Podobný projekt - Dětská zahrada se začne realizovat v druhé

Dvůr obecního úřadu

Zelený ráj Trávníky

polovině října. Opět je to kombinace dětského hřiště, školní zahrady a oddechové části. Celkové náklady na oba projekty dosáhnou výše 1,2 mil Kč, z toho dotační příspěvek bude činit 800 tis.Kč.

V letech 2007, 2008 byla završena rekonstrukce hasičské zbrojnice s celkovými náklady 1,47 mil. Kč. Současně byla jednotka vybavena kompletní výstrojí, která je srovnatelná s vybavením profesionálních hasičů. Navíc každoročně s přispěním Olomouckého kraje obec pořizuje drobné dovybavení jednotky – dýchací přístroje, vysílačky apod. Můžeme s klidným svědomím říci, že náš sbor, co se týče vybavení jak prostorového (zbrojnice), tak i technického, patří ve své kategorii k nejlepším v regionu. Kromě obce na tom však mají velký podíl hlavně členové hasičského sboru. Jednak ohromným pracovním nasazením při rekonstrukci zbrojnice, ale také při vlastních zásazích sboru. Krajské příspěvky jsou závislé nejen na tom, jak se finančně na činnosti podílí obec, ale také na počtu a kvalitě zásahů. Právě technická vybavenost a zázemí umožňuje jednotce zasahovat např. i při složitějších případech, ve kterých je třeba používat dýchací přístroje. V září tohoto roku obec převzala od Olomouckého kraje jako dar dvě vysílací stanice a kompozitní (tlakovou) láhev. Současně obdržely obě naše jednotky Olšany u Prostějova i Hablov poděkování za pomoc při letošních povodních.

Po několika marných pokusech se obci podařilo konečně dosáhnout na dotace pro výstavbu splaškové kanalizace v Hablově a na Pijaně. Tím bude celá obec odkanalizována na čistírnu odpadních vod. Celkové náklady dosáhnou výše 16,2 mil.Kč + DPH. Uvádím to záměrně v této podobě, protože obec je od loňského roku plátcem DPH a občané musejí DPH zaplatit (ale sníženou sazbou 10%). V tomto roce předpokládáme výdaje cca 10,6 mil. Kč, zbývající část v příštím roce. Je to kvůli krajským

dotacím, které můžeme čerpat až v příštím roce. Dotace poskytnuté ministerstvem činí 55%. Kraj poskytně obci příspěvek přibližně 18% (poskytuje 22,5% dotací na kanalizační řad, na odbočky nepřispívá), zbývající část uhradí obec. Do konce roku bude realizovaná část na Hablově, v příštím roce jakmile to umožní počasí se bude pokračovat na Pijaně. Připojování rodinných domů na kanalizaci (do revizních šachet) bude však probíhat v obou případech až v příštím roce.

První úsek kanalizace na Hablově

Ne všechno, co jsme si předsevzali, se nám povedlo. Výstavba domu s pečovatelskou službou se pozdr-

žela z důvodu změněné dotační politiky státu (podstatně menší příspěvek na jeden byt) a následně byl změněn i projekt. Také rekonstrukci kulturního domu na Hablově musela obec odložit. V případě Programu obnovy venkova, ve kterém jsme po dva roky se žádostí neuspěli, lze s velkou pravděpodobností předpokládat úspěšnou žádost v roce 2011. Kvůli velkému objemu dotačních prostředků (cca 20mil.Kč) a výdajů na ZTV Za farou, které však musí obec nejdříve uhradit a poté (někdy až s velkým zpožděním) je dostane proplacené zpět, nebyl realizován v tomto roce žádný projekt bez dotací.

Z výše uvedeného je zřejmé, že se obec stále rozvíjí a přispívá ke zlepšování vybavenosti a životních podmínek svých obyvatel. Je připravena spousta projektů, která se zatím nerealizovala. Buď z důvodu neúspěšných žádostí (komunikace Za humny, chodník Záhumení, výsadba zeleně, rekonstrukce KD Hablov), nebo změnou dotační politiky i projektu (výstavba domu s pečovatelskou službou) nebo teprve čekají na dořešení vlastnických poměrů dotčených pozemků (cyklostezka). Celkově lze však říci, že obec patří z hlediska svého rozvoje k předním obcím regionu.

Milan Kubíček
starosta obce

Přehled hlavních výdajů obce za období 2007-2010	výdaje	dotace
Kanalizace Hablov, Pijana	10,6 mil.Kč	8,6 mil.Kč
Zateplení ZŠ a OÚ	7,-mil.Kč	5,1 mil.Kč
Vybudování nových chodníků a komunikací	6,5 mil.Kč	
Oprava křížů, kapličky, střecha na faře	0,97 mil.Kč	0,4 mil.Kč
Doprůzkum znečištění (odhad)	10,- mil.Kč	9,5 mil.Kč
Výstavba ZTV	25,- mil.Kč	2,37 mil.Kč
Rekonstrukce zbrojnice a technické vybavení SDH	1,87 mil.Kč	0,4 mil.Kč
Příspěvek na mzdy ZŠ	2,45 mil.Kč	
Zelený ráj Trávníky	0,88 mil.Kč	0,43 mil.Kč
Pořízení traktoru, vlečky, zamet. kartáče a traktorové sekačky	0,73 mil.Kč	
Výdaje na činnost a investice TJ Sokol	1,81 mil.Kč	
Celkem	67,81 mil.Kč	26,798 mil.Kč

Doprůzkum znečištění a ověření vhodných sanačních metod v katastru obcí Olšany u Prostějova a Dubany – informace o průběhu prací

Na konci července 2010 představila společnost DEKONTA výsledky první etapy prací projektu „Doprůzkum znečištění a ověření vhodných

sanačních technologií v okolí obce Olšany u Prostějova“. Předložené výsledky vycházely z prací, které byly realizovány v rámci první etapy

projektu, která zahrnovala především realizaci 44 ks nových monitorovacích vrtů, vzorkování podzemních vod z nových a starých vrtů a

geofyzikálních měření na vybraných vrtech. Výsledky průzkumných prací první etapy projektu byly shrnuty v závěrečné zprávě a předány obci. V rámci průzkumných prací bylo celkem odebráno 150 ks vzorků podzemních vod. Rozsah kontaminace, který byl v rámci doprůzkumu zjištěn, je výrazně větší, než bylo na základě dostupných rešeršních dat uvažováno. Kontaminace v obci Olšany u Prostějova, především její jihovýchodní části, je na obdobné úrovni jako v předchozích letech - k určitému poklesu pak došlo na severním okraji obce. Velmi vysoká kontaminace byla zjištěna v prostoru mezi obcemi Olšany u Prostějova a Dubany. Zde se nachází kontaminace v řádu prvních stovek $\mu\text{g.l}^{-1}$. Kontaminační mraky tetrachlorethylenu a trichlorethylenu jsou oddělené. Kontaminační mrak tetrachlorethylenu zůstává pod jihovýchodním okrajem obce Olšan u Prostějova a pokračuje částečně jihovýchodním směrem. Kontaminační mrak trichlorethylenu se nachází zhruba v prostoru mezi obcemi Hablov a Dubany. Dichlorethylenu, především izomer 1,2 -cis-dichlorethylenu pokrývá souvisle celou studovanou lokalitu. Tato látka je dominantním kontaminantem. V některých odebraných vzorcích podzemních vod byla zjištěna vysoká koncentrace vinylchloridu, následně byla identifikována dvě ohniska, kde se nachází vinylchlorid ve více vrtech. V zásadě se jedná o okolí vrtů LO17 a ID2, kde byly zjištěny velmi vysoké koncentrace této látky. S ohledem na výsledky

laboratorních analýz lze konstatovat, že se na lokalitě uplatňují procesy přirozené atenuace. Dominantním procesem je biologická reduktivní dehalogenace (biologický rozklad chlorovaných ethenů), která je doložena především produkty rozkladu matečných kontaminantů tetrachlorethylenu a trichlorethylenu na izomery dichlorethylenu a vinylchloridu. Tento proces však neprobíhá až do konce rozpadové řady. Navzdory rozsáhlým průzkumným pracím se nepodařilo jednoznačně vymezení kontaminační mrak chlorovaných ethenů. Kontaminace je výrazně rozsáhlejší, než bylo možné na základě rešeršních údajů předpokládat. Migrace kontaminantů je navíc ovlivňována i morfologií dna a ne pouze generelním odtokem podzemní vody k jihovýchodu. Především v prostoru mezi obcemi Hablov a Dubany se nepodařilo zachytit východní okraj kontaminačního mraku, který zjevně pokračuje severně až severovýchodně od obce Dubany. Vrtů, které byly vyhloubeny v samotné obci Dubany, které měly být situovány dle původních předpokladů na čele kontaminačního mraku, obsahují poměrně vysoké koncentrace chlorovaných ethenů. Obdobně tak ani dosah kontaminačního mraku jihovýchodním směrem dosud nebyl jednoznačně stanoven. V nadcházejících měsících bude zahájena druhá etapa projektu v rámci které budou na vybraných místech vyhloubeny injektážní a monitorovací vrtů za účelem ověření vybraných sanačních technologií. Jedná se o tyto technologie:

1. biologická reduktivní dechlorace - v případě této metody dochází k degradaci polutantů působením specifických kmenů bakterií. Tyto bakterie se běžně vyskytují v životním prostředí. V rámci této technologie jsou bakteriím upraveny životní podmínky, tak aby byly co možná nevhodnější pro růst požadovaných bakteriálních kmenů.
2. redukce kontaminantu nanoželezem - zasakování nanočástic železa do podzemní vody dochází k intenzivní redukci všech redukovatelných látek a prvků, které jsou v prostředí přítomné, včetně kontaminantů.
3. Air sparing kombinovaný s ventingem - v rámci této metody je do vybraných vrtů vháněn vzduch, ten v bublinkách prostupuje zvodněným horizontem zpět k povrchu terénu, cestou přechází některé látky včetně sledovaných polutantů do bublinek vzduchu. Půdní vzduch obsahující tyto látky je pak odsáván z ventingových vrtů a čištěn na filtrech.
4. redukce kontaminantu nulamocným železem - kontaminovaná voda bude procházet reaktorem s filtrem vyplněným nulamocným železem, voda obsahující kontaminanty procházející tímto filtrem je redukována a dochází k rozkladu kontaminantů.

V následujících měsících budou také realizovány doprůzkumné práce ve východní a jihovýchodní části kontaminačního mraku (především v okolí obce Dubany) s ohledem na jednoznačné vymezení kontaminačního mraku v tomto prostoru.

*Ing. Vojtěch Musil
Dekonta a. s.*

Z činnosti hasičského sboru

Práce olšanských hasičů

Olšanský hasičský sbor pokračuje i v druhé polovině roku ve své činnosti. Nebudeme tentokrát psát o záchranné činnosti, ale věnujeme se další oblasti.

Zástupci našeho sboru se zúčastnili slavnostního zasedání Olomouckého kraje, kam byly pozvány záchranné složky, které se podílely na likvidaci povodní. Naš sbor obdržel pamětní list udělený ředitelem Hasičského záchranného sboru ČR ing. Štěpánem. Ještě před slavnostním zasedáním obdrželi naši zástupci poukazy na dvě kapesní radiostanice a kompozitní láhev k dýchacím přístrojům. V současné době v hasičské zbrojnici probíhá rekonstrukce zahrady, úklid, společně s odklizením sutě a zbourání přístřešku. V zahradě byla také provedena betonáž části plochy. V nedávné době se začal budovat vjezd do zahrady, který je již

z větší části proveden a byl položen elektrický kabel ke stožáru na sušení hadic.

Dne 4. 9. 2010 oslavilo Hasičské muzeum pana Aloise Vláčila 15. výročí. Slavnostního zahájení se zúčastnili zástupci sboru, okrsku a okresu. Dostavil se také ředitel Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje ing. Karel Kolařík a jeho zástupce ing. Petr Ošlejšek, kteří předali hasičskému muzeu Pamětní medaili HZS. Přítomen byl také starosta obce ing. Milan Kubíček. Všichni potom měli příležitost prohlédnout si hasičské muzeum a prostory hasičské zbrojnice, kde je starosta

sboru Jiří Dorazil, seznámil s průběhem rekonstrukce. Závěr patřil ještě prohlídce občasního muzea.

7. 9. 2010 se uskutečnilo velké námětové cvičení všech složek Integrovaného záchranného systému na letišti v Olomouci-Neředíně, kde byl simulovaný pád letadla. Na záchranné práce byl povolán i náš hasičský sbor.

V neděli 19. 9. 2010 proběhlo Námětové cvičení okrsku ve Štětovicích, na které se sjely všechny sbory okrsku č. 12. Jednalo se o hořící pole a část lesíku. Z našeho sboru se dostavilo na místo 9 členů a dvě zásahová vozidla.

Petra Pechová, Alois Vláčil

Školní zprávičky

NOVÝ ŠKOLNÍ ROK 2010/2011

Dva měsíce prázdnin utekly jako voda a už je tu 1. září a s ním spojený začátek nového školního roku.

Jako každý rok se na naší škole uskutečnilo slavnostní shromáždění v tělocvičně školy, která tentokrát dýchala po rekonstrukci novotou.

Po vyslechnutí státní hymny přivítala ředitelka školy PaedDr. Jaroslava Rašková přítomné žáky, učitele i rodiče. Zahájení se zúčastnili i starosta obce ing. Milan Kubíček a zástupce Sokola Dr. Milan Elfmarek.

Tento den byl důležitou životní událostí pro 14 malých dětí, 7 dívek a 7 chlapců, kteří poprvé usedly do školních lavic. Při této příležitosti jim byly předány upomínkové předměty. Nakonec se žáci po společném ukončení odebrali se svými třídními učiteli do tříd, kde se seznámili s organizací v tomto školním roce.

Všem žákům přejeme mnoho úspěchů ve školní práci.

Šárka Bayerová, učitelka

DEN EVROPSKÝCH JAZYKŮ 24. 09. 2010

Den evropských jazyků je pro nás každoroční tradicí. Letos jsme jej prožili velmi odlišně.

Děti 1. stupně prožily vyučovací hodiny v 5. třídě. Ta si pro děti připravila svůj vlastní program. Pozornost byla věnována převážně Anglickému jazyku, který se

mají děti možnost učit již v 1. a 2. tř. v kroužku AJ. Prvňáčci a druháčci nás překvapili svými znalostmi angličtiny, a tak pro ně nebylo složité plnění některých aktivit, jako např. pantomima, pozdravy a nakonec vyplnění křížovky. Odcházely ze třídy nadšené, s obrázkem na vymalování a spoustou zážitků.

Děti 3. a 4. tř. to však měly malinko složitější, musely se více soustředit při činnostech, aby nechybovaly. Doplnovací plakát s různými povely si potom mohly odnést do svých tříd, aby měly vzpomínku na tento den. Děti 5. tř. se nakonec rozloučily písničkou Holi, holi, Holiday.

Na druhém stupni probíhal Den evropských jazyků v tělocvičně. Zde děti každého ročníku 2. stupně předvedly množství scének, pásmo písniček a zábavy v Anglickém i Německém jazyce. Bylo se na co koukat a vystupování bylo odměněno patřičným potleskem obecnosti. Např. komunikace v autobuse, rozhovor s policistou na příkaz zastavení, atd...

Pro každého z nás měl tento den svůj význam. Někteří se seznámili s prvními slovíčky AJ a druzí odcházeli domů se zážitky a dojmy z představení. No a my dospělí jsme si to užili také.

Zdraví vás ZŠ a MŠ Olšany u Prostějova a organizátoři dne,

učitelky

Ivana Hlaváčová a Jitka Kvapilová

Okénko z historie

Hlasy z Hané 1910

Prostějovské noviny Hlasy z Hané vycházely třikrát týdně a informovaly o událostech na Prostějovsku.

Při atletických závodech konaných v Olšanech 23. března 1910 u Hradilů byla vybrána částka 3 koruny a 50 haléřů, která byla věnována ve prospěch chudých žáků zdejší školy na zakoupení školních potřeb. Za to poděkoval přítomným K. Čehovský, předseda m. šk. rady a V. David spr. školy. I když se vám může tato částka zdát malá, pro porovnání uvádím, že 100 kg pšenice stálo v té době asi 26 korun, nebo 1 kg krystalového cukru 60 haléřů.

A že se naši občané zapojovali i

jinde, dokládá pozvání na valnou hromadu Rolnického cukrovaru ve Vrbátkách 13. září 1910, kde byl jedním z revizorů zvolen J. Čehovský z Olšan.

V obci působila řada spolků, které postupem let zapadly v zapomnění.

8. února 1910 v 9 hodin dopoledne se v Hablově konala 13. řádná valná hromada Rolnicko-dělnického zásobovacího spolku. Předsedou spolku byl V. Vychodil.

Odbor Národní Jednoty v Olšanech pořádal v neděli 28. prosince 1910 přednášku Cesta středozemním mořem. Přednášku připravil učitel Pittich, posluchače zaujala jak přednáška, tak i obrazová příloha.

Jednatel Odboru učitel A. Hábek se obrátil na přítomné, aby se do O. N. J. přihlásili. Několik jich tak hned učinilo. Samozřejmě v době, kdy v obci ještě nebylo kino a k první televizi je dělilo půl století, musela být taková přednáška zajímavá.

V pondělí 5. září vypukl požár ve stodole Marie Stuzkové v Dubanech, při kterém shořely i okolní stodoly. V Dubanech v té době ještě nebyl hasičský sbor a obec ani nevlastnila stříkačku, proto se čekalo, až přijeli hasičské sbory z Vrbátka, Olšan a Hablova.

Toto se uvádělo v Hlasech z Hané.

Alois Vláčil, člen redakční rady

Jak se kdysi žilo

Dnes si mnohdy neumíme představit, jak se kdysi žilo na vsích. Ukázky, jak se dříve bydlívalo, jsou dnes ve skanzenech. Případá nám mnohdy, že to bylo velice dávno, přitom naši prarodiče v těchto podmínkách žili a vyrůstali. Základní částí obytného prostoru selského domu bývala jedna velká místnost (sednice, seknice nebo jizba), kde se vařilo, jedlo i spalo. Později k ní přibyla i další místnost, které se říkalo „parádní světnice“, kam se vstupovalo málokdy. Bývaly v ní především postele s nastlanými peřinami (duchnami). Venkovská stavení se kdysi bílila každoročně před Velikonoce vápnem. Mobilní inventář byl do druhé poloviny 18. stol. jen nejnutenější, zpracovaný tesařskou technikou. Až v 19. stol. truhláři vyráběli a zdobili nábytek i pro venkov, docházelo ke změnám vnitřního zařízení domácností. Nábytek z měkkého dřeva malovaly zpravidla ženy. Na barevně tlumený pod-

klad nanášely zářivé barvy podle vlastní fantazie, ale později se používaly také šablony. Okolo ústředního motivu byly vedeny ornamentální vzory, nejčastěji rostlinné. Boky a hrany se fládrovaly nebo mramorovaly. Podstatnou částí vnitřního zařízení obytné části stavení bylo topeniště. Pec stávala v obytné světnici u zadní stěny v pravém rohu od vchodu, nad ní visely u stropu upevněné tyčky k sušení šatstva. K peci se v 16. a 17. stol. začala přistavovat kamna. Kolem pece u kamen stávala pravouhlá lavička, mezi kamny a dveřmi zůstával ve zdi malý výklenek, zvaný krb, který sloužil k ohřívání jídel. V protějším rohu od kamen stával „fortelní“ stůl se židlemi a rohovou lavicí. Stěny místnosti zdobily obrázky malované na skle, nejvíce jich viselo v koutě za stolem. V dalším rohu bývala umístěna postel s vysoko nastlanými peřinami a vedle ní kolébka. Na posteli spával hospodář s manželkou, ostatní členové rodiny se ke spánku

ukládali buď na pec nebo na lavice či na zem, ale také na slámu v komoře, v létě na půdu nebo do stodoly. Mezi postelí a pecí stávala skříň nebo truhla na prádlo, která sloužila také jako sedadlo. Na stěně u dveří visela polička, pod níž se umísťoval misník na nádobí. Skříň na šatstvo stávaly hlavně v komoře nebo v síni. K osvětlení seknice se kromě ohně z ohniště používaly louče zasazené do hliněných nebo železných stojanů (světidel), stojících na zemi v nádobě s vodou, ale také na peci, převážně však v krbu. Teprve v 19. stol. se začaly i na venkově užívat lojové svíčky, lampičky s olejem a petrolejem, později i petrolejové lampy s cylindrem. Ty se užívaly až do elektrifikace. Od konce 18. a začátkem 19. stol. se místo kamen již začaly stavět sporáky s železnou plotnou a troubou. Domy byly zpravidla propojeny i s chlévy tak, aby mohl hospodář obstarat zvířata.

*Alena Kvapilová
redaktorka*

Oznámení

Sběr papíru, textilu, železa, nebezpečného a velkoobjemového odpadu

V měsíci říjnu provede obecní úřad sběr papíru, starého textilu, nebezpečného a ostatního domovního odpadu (televizory, ledničky, pneumatiky, akumulátory, neupotřebené barvy, zářivky, výbojky, oleje, chemikálie, apod.).

Současně se provede sběr velkoobjemového odpadu - matrací, divany, staré peřiny, koberce a textil, lina, umyvadla, sedací soupravy aj.

Sběr textilu, nebezpečného, velkoobjemového a ostatního domovního odpadu bude proveden v pondělí

18 října od 11⁰⁰ do 17⁰⁰ hodin

na dvoře obecního úřadu. Odpad lze dovézt i dříve po individuální domluvě na obecním úřadě.

Sběr papíru bude proveden ve **středu 20. října od 8⁰⁰ hod.** formou svozu. Žádáme Vás laskavě, abyste starý papír nachystali před dům.

Sběr železného šrotu bude proveden v **sobotu 23. října** SDH Olšany.

Současně laskavě žádáme spoluobčany, aby do kontejnerů na sklo neodkládali drátosklo, čelní skla z automobilů a igelitové tašky. Do popelnic nepatří stavební odpad, tráva, případně listí. Může se pak stát, že pracovníci svozové firmy popelnici nevyvezou. Uvedené organické odpady je rovněž zakázáno spalovat, je možné je uložit do kontejneru na dvoře obecního úřadu od 7 - 15 hod. v pracovní dny a od 9 - 12 hod. v sobotu. **Žádáme laskavě občany, aby neukládali do kontejneru trávu v igelitových pytlích, ale aby je vysypali.** Do kontejneru je zakázáno ukládat větve, jejich části nebo i např. zbytky ze stříhání vinné révy apod. Organický odpad je ukládán na hnojiště ZD Olšany Hablov. Větve a zbytky plazivých keřů tlejí velice pomalu a při rozvozu na pole dochází k ucpávání rozmetadel.

V pondělí 18. října se rovněž uskuteční sbírka použitého ošacení pro

Občanské sdružení Diakonie Broumov

- Letního a zimního oblečení / dámské, pánské, dětské/
- Lůžkovin, prostěradel, ručníků, utěrek, záclon,
- Látky (minimálně 1m², prosíme, nedávejte nám odřezky a zbytky látek)
- Domácí potřeby - nádobí bílé i černé, skleničky - vše nepoškozené
- Peří, péřových a vatovaných příkrývek, polštářů a dek
- Obuv - veškerou nepoškozenou

Znečištěný a vlhký textil odevzdejte do velkoobjemového odpadu

Věci prosíme zabalené do igelitových pytlů či krabic, aby se nepoškodily transportem

Děkujeme za Vaši pomoc.

Milan Kubíček, starosta obce

DĚTSKÝ BAZAR

V sobotu 23.10. v 9.00 hod se bude konat v Sokolovně v Olšanech u Prostějova dětský bazar.

Máte doma již nepotřebné oblečení, hračky nebo sportovní potřeby po svých dětech???

Ideální šance, jak je prodat!!!!

Nebo sháníte oblečení na zimu, do školky, do školy nebo jen tak pro parádu???

Přijďte a určitě nebudete zklamáni... vždy se něco najde

V případě zájmu o prodej, prosím, volejte 777 710 487 pí. Dürrbeckové a zamluvte si prodejní místo!!

Zájemci volejte nejpozději do 8. 10. 2010. Těšíme se na Vaši účast !!

Dürrbecková Jana

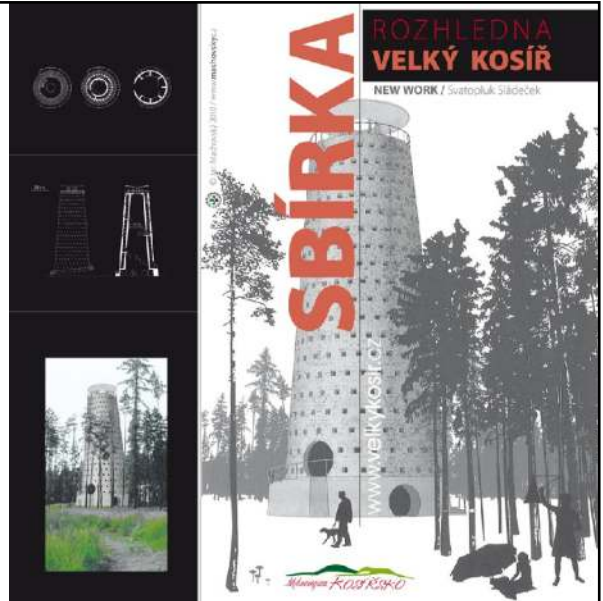
Rozhledna Velký Kosíř

Velký Kosíř – dominanta Hané. Kdysi zde stávala rozhledna a nová má stát na místě té bývalé. Na její stavbu byla vyhlášena sbírka k získání finančních prostředků. Osvědčení o konání veřejné sbírky vydal Krajský úřad Olomouckého kraje pod č. j. KÚOK/22874/2010/OE/400. Sběrka je prováděna na celém území ČR od 3. 4. 2010 a potrvá až do 31. 12. 2011. Do této sbírky přispěje i naše obec, o částce rozhodne zastupitelstvo, ale příspěvek můžete i vy, občané.

Jak tedy přispět?

Stačí zajít na obecní úřad, zde je pokladnička, do které můžete přispět jakoukoliv částkou.

Více informací získáte na
www.velkykosir.cz

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilanti

ŘÍJEN		LISTOPAD		PROSINEC	
Dočkalová Vlasta	89	Běhalová Marie	85	Štěpánková Naděžda	84
Kubíčková Anna	81	Ondrýšková růžena	82	Šolcová Milada	84
Florík Ladislav	80	Jahoda Přemysl	75	Kvapil Vojtěch	82
Dokoupil Josef	80	Svák Josef	70	Zbořil Emil	80
Dudek Josef	70	Pelíšková Zdenka	70	Skládalová Marie	75
Protivánková Drahomíra	60	Romanová Bedřiška	70	Odložilová Helena	70
Kubíčková Luďka	55	Bryjová Naděžda	60	Mižigarová Margita	65
Miklánek Vladislav	55	Novotný Jaroslav	60	Novotná Dagmar	65
Luňáková Olga	50	Chromec Ladislav	55	Vařeka František	65
		Zbořil Emil	55	Dostálová Marie	65
		Lant Jaromír	50	Dokoupilová Libuše	65
				Nakládal Pavel	60
				Badurová Marie	55

